

XIOS Hogeschool Limburg
Bachelor in het toerisme en het
recreatiemanagement
(professioneel gerichte bachelor)

Inhoud

1	Samenvattende conclusie	3
2	Besluit	4
3	Werkwijze en verantwoording	5
	3.1 Evaluatieorgaan en visitatiecommissie	5
	3.2 Werkwijze	5
	3.3 Domeinspecifiek referentiekader	6
	3.4 Overwegingen NVAO betreffende werkwijze evaluatieorgaan en visitatiecommissie	7
4	Opleiding	9
5	Beoordeling	10
	5.1 Doelstellingen opleiding	10
	5.2 Programma	11
	5.3 Inzet personeel	14
	5.4 Voorzieningen	15
	5.5 Interne kwaliteitszorg	16
	5.6 Resultaten	17
6	Oordelen visitatiecommissie	19
7	Oordelen NVAO	20
8	Opmerkingen en bezwaren van instelling	21

1 Samenvattende conclusie

Bij brief van 2 april 2009 heeft XIOS Hogeschool Limburg (XIOS) bij de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) een aanvraag tot accreditatie ingediend voor de opleiding Bachelor in het toerisme en het recreatiemanagement (professioneel gerichte bachelor), steunend op een visitatierapport uitgevoerd door de Vlaamse Hogescholenraad. De aanvraag is ontvangen op 2 april 2009.

Procedurele eisen

De NVAO komt tot de volgende vaststellingen:

- De visitatiecommissie heeft het visitatieprotocol gevolgd zoals vastgesteld door het evaluatieorgaan;
- Het referentiekader gehanteerd door de visitatiecommissie bevat alle onderwerpen en facetten van het Accreditatiekader bestaande opleidingen hoger onderwijs Vlaanderen van de NVAO (accreditatiekader) inclusief een domeinspecifieke vertaling. De facetten worden wel in een afwijkende volgorde behandeld;
- De visitatiecommissie heeft de beslisregels beschreven in het accreditatiekader adequaat toegepast;
- De gevolgde procedure is in overeenstemming met het toetsingskader voor de werkwijze van de VLIR en VLHORA als evaluatieorgaan of de erkenningsregeling van andere evaluatieorganen.

Inhoudelijke eisen

De NVAO komt tot de volgende vaststellingen:

- Het oordeel van de visitatiecommissie over de kwaliteit van de opleiding is mede gebaseerd op een vergelijking met verwante opleidingen en zo mogelijk internationaal gehanteerde normen voor opleidingen in het relevante domein;
- In het visitatierapport vastgesteld door de visitatiecommissie is voldoende gemotiveerd waarom de opleiding al dan niet aan de criteria van het beoordelingskader (hoofdstuk 2) voldoet zodat voldoende generieke kwaliteitswaarborgen voorhanden zijn. Het visitatierapport behandelt minimaal de zes in het accreditatiekader genoemde onderwerpen, waarbij per onderwerp aan alle facetten aandacht wordt besteed. Voor ieder facet is een oordeel gegeven op de vierpuntsschaal op basis waarvan per onderwerp een oordeel volgt. De oordelen zijn onderbouwd met feiten en analyses. Het visitatierapport wordt afgesloten met een samenvattend oordeel over de opleiding;
- Het visitatierapport geeft inzicht in de kwaliteit van de visitatiecommissie. Het visitatierapport bevat informatie over de omvang en de samenstelling van de visitatiecommissie, en over haar onafhankelijkheid, deskundigheid en gezaghebbendheid.

2 Besluit

betreffende de accreditatie van de Bachelor in het toerisme en het recreatiemanagement (professioneel gerichte bachelor) van de XIOS Hogeschool Limburg.

De NVAO,
Na beraadslaging,
Besluit :

Met toepassing van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen, wordt het accreditatierapport en –besluit met positief eindoordeel voor de opleiding Bachelor in het toerisme en het recreatiemanagement (professioneel gerichte bachelor) van de XIOS Hogeschool Limburg goedgekeurd en wordt de opleiding geaccrediteerd. Het betreft een opleiding zonder afstudeerrichtingen, die te HASSELT wordt georganiseerd.

De in het eerste lid bedoelde accreditatie geldt vanaf de aanvang van het academiejaar 2009-2010 tot en met het einde van het academiejaar 2016-2017.

Den Haag, 20 augustus 2009

Voor de NVAO,

K.L.L.M. Dittrich
(voorzitter)

3 Werkwijze en verantwoording

Bij brief van 2 april 2009 heeft XIOS Hogeschool Limburg bij de NVAO een accreditatieaanvraag ingediend voor de opleiding Bachelor in het toerisme en het recreatiemanagement. De aanvraag is ontvangen op 2 april 2009.

Ter ondersteuning van deze aanvraag heeft XIOS Hogeschool Limburg een rapport bijgevoegd vanwege een evaluatieorgaan: Vlaamse Hogescholenraad.

De NVAO heeft deze aanvraag beoordeeld aan de hand van het Accreditatiekader bestaande opleidingen hoger onderwijs Vlaanderen (14 februari 2005), conform de Handleiding accreditatie Vlaamse Gemeenschap (8 mei 2007) en het Reglement tot bepaling van bestuursbeginselen die van toepassing zijn bij de besluitvorming inzake accreditatie en Toets Nieuwe Opleiding ten aanzien van hogeronderwijsopleidingen in de Vlaamse Gemeenschap (14 februari 2005).

3.1 Evaluatieorgaan en visitatiecommissie

Evaluatieorgaan: Vlaamse Hogescholenraad

Visitatiecommissie:

- Voorzitter: Dr. Urbain Claeys, professor emeritus Sociale Wetenschappen, K.U. Leuven, voormalig voorzitter Bureau International du Tourisme Social;
- Lid: Lic. Raf de Bruyn, hoofd Planning en Onderzoek Toerisme Vlaanderen;
- Lid: Luc Glorieux, secretaris-generaal van de Federatie van de Belgische Autobus- en autocarondernemers van West-Vlaanderen;
- Lid: Dr. Albert Hoogveld, onderwijskundige bij het Onderwijstechnologisch Expertisecentrum van de Open Universiteit Nederland, Heerlen;
- Lid: Bert Vanderleyden, student Toerisme en recreatiemanagement aan de Erasmushogeschool Brussel;
- Secretaris: Sofie Landuyt voor VLOHRA.

De Erkenningscommissie heeft bij besluit van 1 juni 2006 bevestigd dat de samenstelling van deze visitatiecommissie voldoet aan de criteria van onafhankelijkheid die gelden voor de opleidingen van ambtshalve geregistreerde instellingen.

3.2 Werkwijze

De visitatie gebeurde conform de werkwijze zoals die is vastgelegd in de Handleiding Onderwijsvisitaties VLIRVLHORA, februari 2005. Op 25 september 2006 werd de visitatiecommissie officieel geïnstalleerd. De installatievergadering stond in het kader van een kennismaking, een gedetailleerde bespreking van het visitatieproces en een toelichting van het ontwerp van domeinspecifieke referentiekader. Daarnaast werden een aantal praktische afspraken gemaakt. Elk commissielid heeft het zelfevaluatie rapport en de bijlagen bestudeerd, de geselecteerde eindwerken gelezen en haar argumenten, vragen en voorlopig oordeel vastgelegd in een checklist, waarvan de secretaris een synthese heeft gemaakt. De synthese werd uitvoerig besproken en beargumenteerd door de commissieleden. Op basis van de bespreking en de door de commissieleden opgestuurde

vragenlijsten, inventariseerde de secretaris kernpunten en prioriteiten voor de gesprekken en het materialenonderzoek bij de visitatie. Tijdens de visitatie werd gesproken met een representatieve vertegenwoordiging van alle geledingen die bij de opleiding betrokken zijn. Tijdens de visitatie werd bijkomend informatiemateriaal bestudeerd en werd een bezoek gebracht aan de instelling met het oog op de beoordeling van de accommodaties en de voorzieningen voor de studenten. Binnen het bezoekprogramma werden een aantal overlegmomenten voor de commissieleden voorzien om de bevindingen uit te wisselen en te komen tot gezamenlijke en meer definitieve (tussen)oordelen. Na de gesprekken met de vertegenwoordigers van de opleiding hebben de visitatieleden hun definitief (tussen)oordeel per facet en per onderwerp gegeven. Op het einde van het visitatiebezoek heeft de voorzitter een korte mondelinge rapportering gegeven van de ervaringen en bevindingen van de visitatiecommissie, zonder expliciete en inhoudelijk waarderende oordelen uit te spreken. De secretaris heeft in samenspraak met de voorzitter en de commissieleden, op basis van het zelfevaluatierapport, de checklisten en de motiveringen een ontwerp opleidingsrapport opgesteld. Het ontwerprapport geeft per onderwerp en per facet het oordeel en de motivering van de visitatiecommissie weer. Daarnaast werden - waar wenselijk en/of noodzakelijk - aandachtspunten en eventuele aanbevelingen voor verbetering geformuleerd. Het ontwerp opleidingsrapport werd aan de hogescholen gezonden voor een reactie. De reacties van de opleiding op het ontwerp opleidingsrapport werd door de commissie in een slotvergadering besproken. De visitatiecommissie stelde ook een vergelijkend gedeelte op. Hierin worden de belangrijkste conclusies en aanbevelingen van de visitatie vergelijkenderwijs weergegeven. Het vergelijkende deel werd samen met het antwoord van de visitatiecommissie op de reacties van de opleidingen en het definitieve opleidingsrapport aan de hogescholen toegezonden. De commissie legt in een eerste fase een oordeel per facet vast. Daarna legt de commissie een oordeel per onderwerp vast op basis van de oordelen van de facetten die van het onderwerp deel uitmaken. In de oordelen per onderwerp wordt steeds een overzicht gegeven van de oordelen per facet. In geval van een compensatie van facetten, wordt het oordeel op onderwerpniveau gevolgd door een motivering en aangevuld met de weging die de commissie hanteerde in de oordeelsvorming op onderwerpniveau. In de overige gevallen wordt voor de motivering van het oordeel op onderwerpniveau verwezen naar de argumentatie bij de facetten. De oordelen per facet en per onderwerp hebben betrekking op alle locaties, afstudeerrichtingen en varianten. Daar waar er een onderscheid in het oordeel per afstudeerrichting en/of locatie en/of variant nodig is, wordt dit aangegeven in het rapport. De commissie houdt in haar beoordeling rekening met accenten die de opleiding eventueel zelf legt, met het domeinspecifieke referentiekader en met de benchmarking ten opzichte van de gelijkaardige opleidingen in andere instellingen van hoger onderwijs. Op het niveau van de facetten volgen de oordelen een vierpuntenschaal: "onvoldoende", "voldoende", "goed" en "excellent". Op het niveau van de onderwerpen en op het niveau van de opleiding in haar geheel geeft de commissie een antwoord op de vraag of er in de opleiding voor dit onderwerp voldoende generieke kwaliteitswaarborgen aanwezig zijn. Hierbij kan het oordeel "voldoende" of "onvoldoende" luiden.

3.3 Domeinspecifiek referentiekader

De visitatiecommissie heeft een domeinspecifiek kader opgesteld overeenkomstig de door de VLOHRA vastgestelde procedure. De commissie heeft daarbij gebruik gemaakt van de referentiekaders van de opleidingen van de Erasmushogeschool Brussel, de Katholieke Hogeschool Brugge-Oostende, de Hogeschool West-Vlaanderen, de Katholieke

Hogeschool Mechelen en de XIOS Hogeschool Limburg. Daarnaast is gebruik gemaakt van een groot aantal door het werkveld onderschreven brondocumenten. Het referentiekader is in het visitatierapport weergegeven op pag 15. Het competentieprofiel van de opleiding van XIOS Hogeschool Limburg onderscheidt veertien hoofdcompetenties die verder worden onderverdeeld in deelcompetenties:

- Op de hoogte zijn van algemene economische fenomenen, en deze in relatie kunnen brengen met de reiswereld;
- De meest voorkomende boekhoudkundige handelingen kunnen uitvoeren;
- Wetgeving en reglementeringen met betrekking tot toerisme kunnen interpreteren en toepassen;
- Kritisch kunnen omgaan met toeristische, recreatieve, geografische en cultuurhistorische bronnen;
- Toeristische trends kunnen herkennen en opvolgen;
- Toeristisch-recreatieve producten kennen;
- Toeristisch-recreatieve producten kunnen verkopen;
- Relaties met klanten kunnen onderhouden;
- Allerlei reizen kunnen organiseren en promoten;
- Algemene en toeristische softwarepakketten kunnen gebruiken;
- Informatie over aangaande reis- en bijstandsverzekering kunnen geven;
- Beleid kunnen voeren;
- Communicatief vaardig en klantvriendelijk zijn;
- Kunnen solliciteren.

3.4 Overwegingen NVAO betreffende werkwijze evaluatieorgaan en visitatiecommissie

De NVAO komt tot de volgende vaststellingen:

- Het evaluatieorgaan heeft overtuigend aangetoond dat het oordeel in onafhankelijkheid tot stand is gekomen. Uit het onafhankelijkheidsbesluit van de Erkenningscommissie en de onafhankelijkheidsverklaringen van de commissieleden blijkt tevens dat de commissieleden in onafhankelijkheid tot hun oordeel zijn gekomen. De NVAO concludeert dat de visitatie en het beoordelingsproces in volstrekte onafhankelijkheid hebben plaatsgevonden;
- De commissie bestond uit vijf leden inclusief een student. Op basis van de in het rapport beschreven informatie, waar onder cv's, heeft de NVAO vastgesteld dat onderwijsdeskundigheid en deskundigheid in de didactiek, de vakdeskundigheid binnen de discipline en het afnemend veld en relevante deskundigheid op het gebied van internationale ontwikkelingen van de discipline aanwezig waren. De deskundigheid binnen de commissie omvatte voldoende de gehele breedte van de opleiding.

De visitatiecommissie was bijgevolg voldoende deskundig en gezaghebbend om de beoordeling uit te voeren.

De visitatie heeft plaatsgevonden op basis van en in overeenstemming met het visitatieprotocol, zoals voorgelegd bij erkenning of toetsing:

- Het rapport geeft voldoende aan dat het visitatieprotocol effectief werd gevolgd;
- In het rapport verklaart de commissie dat de zelfevaluatie voldoende basis bood en dus voldoende zelfkritisch was;
- Het evaluatieorgaan heeft naar het oordeel van de NVAO overtuigend gegarandeerd dat de commissie adequaat heeft gewerkt;

- De commissie heeft de beschikking gekregen over eerdere visitierapporten en heeft getoetst of de wijze waarop opleidingen met eerdere aanbevelingen en adviezen zijn omgegaan voldoende is.

De visitatie heeft plaatsgevonden op basis van en in overeenstemming met een domeinspecifiek referentiekader dat voldoet aan de eisen gesteld in de erkenningsregeling/toetsingsregeling en het NVAO kader. Daarbij is aangesloten bij:

- eisen gesteld door (buitenlandse) vakgenoten en de beroepspraktijk aan een opleiding in het domein;
- kaders gehanteerd in eerdere visitatie;
- indien beschikbaar beroepsprofielen;
- referentiekader aangereikt door opleiding, dat voldoende situering geeft van de opleiding in nationaal en/of internationaal verband en met betrekking tot de relevante beroepspraktijk;
- wettelijke eisen voor beschermde beroepen.

Voorts komt de NVAO tot de volgende vaststellingen:

- De werkwijze van de commissie bij de beoordeling van de opleiding Bachelor in het toerisme en het recreatiemanagement (professioneel gerichte bachelor) van de XIOS Hogeschool Limburg is zorgvuldig en gedegen geweest. De gevolgde werkwijze en procedure, en de geraadpleegde informatiebronnen zijn helder en nauwkeurig geformuleerd en vermeld;
- De commissie heeft haar oordeel opgesteld en onderbouwd in overeenstemming met het visitatieprotocol en heeft de daarbij behorende beslisregels gevolgd. Voor de facetten geldt dat de analyses van de commissie duidelijk en consistent zijn, en ze leiden tot heldere conclusies. Op onderwerpniveau zijn de oordelen over de facetten op een juiste en zorgvuldige wijze afgewogen en neergelegd in heldere conclusies;
- De commissie heeft hiertoe op een zorgvuldige wijze een domeinspecifiek referentiekader vastgesteld;
- Het kwaliteitsoordeel bij de toetsing is - voor zover relevant - mede gebaseerd op een vergelijking met verwante andere opleidingen en internationaal geaccepteerde criteria voor opleidingen in het desbetreffende domein;
- De commissie heeft in haar advies een aantal kritische kanttekeningen opgenomen. De NVAO onderschrijft deze en brengt deze onder de aandacht van de opleiding.
- De visitatiecommissie heeft in het kader van het verbeterperspectief aanbevelingen in het visitatierapport geformuleerd.

De NVAO is in het licht van het vorenstaande tot de slotsom gekomen dat de beoordeling van de voorliggende opleiding zorgvuldig en gedegen tot stand is gekomen, en dat het eindoordeel van de commissie deugdelijk is gemotiveerd.

4 Opleiding

Beschrijving van de opleiding

– instelling:	XIOS Hogeschool Limburg
– aard instelling:	ambtshalve geregistreerd
– vestiging(en):	HASSELT
– graad en de kwalificatie:	Bachelor in het toerisme en het recreatiemanagement
– niveau en oriëntatie:	professioneel gerichte bachelor
– studieomvang ¹ :	180 studiepunten
– afstudeerrichtingen ² :	geen
– onderwijstaal:	Nederlands
– studiegebied:	Handelswetenschappen
– titel die houders van de graad van deze opleiding kunnen voeren:	Bachelor in het toerisme en het recreatiemanagement
– aard van de aanvraag:	accreditatie

---

¹ Situatie ten tijde van de visitatie

² Situatie ten tijde van de visitatie

5 Beoordeling

De NVAO steunt haar besluitvorming op volgende elementen:

- Het accreditierapport bevat een beoordeling per onderwerp en per facet³;
- De NVAO hanteert bij de beoordeling van de onderwerpen de scores 'voldoende' en 'onvoldoende'⁴;
- Een accreditatiebesluit is positief indien alle samenvattende oordelen over de onderwerpen voldoende zijn. Het eindoordeel spreekt zich niet uit over gradaties in kwaliteit. Dit gebeurt door de visitatiecommissie die in haar rapport een score geeft per facet;
- De NVAO kan per facet volstaan met een verwijzing naar de bevindingen en de overwegingen van het bijhorende visitatierapport, m.a.w. ze kunnen door de NVAO worden overgenomen. Per facet wordt aangegeven of de NVAO de bevindingen en overwegingen van de visitatiecommissie bijtreedt. Indien dat niet het geval is draagt de NVAO een eigenstandige motivering aan⁵.

5.1 Doelstellingen opleiding

Facet 1.1. Niveau en oriëntatie opleiding

Alhoewel er geopteerd wordt voor een generalistische toeristische opleiding zonder afstudeerrichtingen, is er vastgesteld dat het beheersen van de algemene competenties, het beheersen van algemene beroepsgerichte competenties en van beroepsspecifieke competenties op het niveau van een beginnende beroepsbeoefenaar, als voldoende kunnen worden beoordeeld. De uitwerking van de beroepsgerichte competenties is voor ingewijden helder, maar voor niet-ingewijden blijft tamelijk veel van het brede beroepsveld impliciet. Het is daarom aan te bevelen om in de doelstellingenbeschrijving het brede beroepsveld te omschrijven, en toe te lichten waarom voor de beroepsuitoefening in dat veld de gepresenteerde competenties nodig zijn. Het structureren van de competenties is daarbij aanbevolen. De commissie is van mening dat de internationale profilering meer in de opleidingsdoelstellingen kunnen worden opgenomen.

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 1.1 in het visitatierapport. De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 1.2. Domeinspecifieke eisen

De commissie is van mening dat de domeinspecifieke competenties overeenstemmen met het referentiekader dat als uitgangspunt werd opgesteld voor de visitatie Toerisme en recreatiemanagement door VLHORA in samenwerking met de visitatiecommissie.

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 1.2 in het visitatierapport. De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

³ Art.7 en 8 van het reglement ' tot bepaling van de bestuursbeginselen die van toepassing zijn bij de besluitvorming inzake accreditatie en toets nieuwe opleiding ten aanzien van opleidingen in de Vlaamse gemeenschap', hierna 'reglement Bestuursbeginselen'

⁴ Accreditatiekader en art. 58&1, eerste lid van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen.

⁵ Art.12 van het reglement Bestuursbeginselen

Samenvattend oordeel, weging van de facetten en motivering van het samenvattend oordeel over onderwerp 1: doelstellingen opleidingen:

Op basis van de oordelen over de NVAO-facetten 1.1 en 1.2, is de commissie van mening dat er in de opleiding voor dit onderwerp voldoende generieke kwaliteitswaarborgen aanwezig zijn

Overwegingen NVAO:

De NVAO sluit zich aan bij de motivering van de visitatiecommissie voor de score voldoende voor het onderwerp Doelstellingen opleiding.

Conclusie NVAO:

De NVAO beoordeelt het onderwerp Doelstellingen opleiding als **voldoende**

5.2 Programma

Facet 2.1. Eisen professionele / academische gerichtheid

In ieder programmaonderdeel is een opleidingsonderdeel opgenomen waarin de praktijkgerichtheid, zelfwerkzaamheid en de begeleide kennisverwerking centraal staat. Het materiaal dat in het toeristisch eiland gebruikt wordt, is nagenoeg geheel competentiegericht uitgewerkt. Het cursusmateriaal daarbuiten kan meer up-to-date gemaakt worden, en zou wellicht meer met de praktijk geïntegreerd of op de praktijk voorbereid kunnen worden. In de opleiding komen de studenten op verschillende momenten in aanraking met vakliteratuur. Actualiteit en opvolgen van trends in de toeristische sector zitten eveneens vervat doorheen de opleiding. In het programma is geen eindwerk opgenomen. Jaren geleden besliste de opleiding om het eindwerk af te schaffen, en te vervangen door een uitgebreid stageverslag en diverse cases en groepswerkjes. Globaal is de commissie van mening dat de praktijk en de professionele gerichtheid van de opleiding sterke punten zijn. Vooral de opleidingsonderdelen Praktijk en stage leiden bij de studenten tot zelfwerkzaamheid en het aanleren van vaardigheden. De commissie is eveneens positief over de diverse cases, de groepswerken en de opdrachten in het toeristisch eiland. Het aantrekken van gastsprekers is goed, maar de cyclus van de gastlectoren kan intenser.

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.2 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 2.2. Relatie tussen doelstelling en programma

In een competentiematrix geeft de opleiding aan in welke opleidingsonderdelen welke competenties verworven worden. Als de opleiding de competentieomschrijvingen die in de bijlagen zijn uitgewerkt wil gebruiken bij het evalueren of de betreffende competenties verworven zijn, zullen een aantal competenties meer meetbaar moeten worden gespecificeerd. De commissie is van mening dat het programma wel een concretisering is van de eindkwalificaties van de opleiding qua niveau, oriëntatie en domeinspecifieke eisen. Wel merkt de commissie op dat er in de opleiding onvoldoende aandacht is voor aspecten zoals sociaal toerisme. De commissie vraagt voldoende aandacht voor economie dat nu een beperkte plaats inneemt in het programma. In het opleidingsonderdeel Economie komt te weinig toegepaste economie in toerisme aan bod. De opleiding is zich hiervan bewust en zal hier aandacht aan besteden. Uit de gesprekken blijkt dat studenten het generalistische

karakter van de opleiding waarderen. Sommige studenten vinden het spijtig dat ze zich niet kunnen specialiseren in bepaalde topics, via bijvoorbeeld keuzevakken. Het opleidingsonderdeel Vreemde talen mag volgens sommige studenten een groter aandeel innemen in het programma. Studenten kunnen in het binnen- en het buitenland stage lopen. Voor de stages heeft de opleiding binnen- en buitenlandse contacten met een aantal vaste partners, maar studenten kunnen steeds een eigen stageplaats aanbrengen, mits goedkeuring van de opleiding is verkregen. De commissie stelt vast dat de opleiding internationalisering een plaats tracht te geven binnen haar onderwijsopdracht. De internationale dimensie in het programma is een aandachtspunt maar ook een groeiproses.

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.1 in het visitatierapport. De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 2.3. Samenhang programma

De commissie is van mening dat het programma logisch is opgebouwd, met voldoende aandacht voor toerisme. Het programma evolueert van inleidende kennis in het eerste programmaonderdeel naar specifieke kennis in het derde programmaonderdeel, in combinatie met een stijgende praktijkgerichtheid, moeilijkheids- en specialisatiegraad.

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.3 in het visitatierapport. De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 2.4. Studielast

De opleiding maakt gebruik van absolute studietijdmetingen waarbij de studenten per opleidingsonderdeel de studietijd op basis van deelvragen inschatten. Uit het zelfevaluatie rapport, de bijlagen en de gesprekken blijkt dat de metingen meerdere keren hebben geleid tot bijsturing van bepaalde opleidingsonderdelen, omdat sommige opleidingsonderdelen te zwaar of te licht waren. De studenten vinden vooral het eerste programmaonderdeel en het eerste semester van het derde programmaonderdeel zwaar. Ondanks het ontbreken van formeel onderzoek naar de redenen van drop-out, is het bekend dat de opleiding een aantal struikelblokken heeft. Het onderzoek naar afhakers is dit academiejaar 2006-2007 gestart. Een bevraging rond drop-out en mentoraat is in ontwikkeling.

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.5 *Studietijd* in het visitatierapport. De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 2.5. Toelatingsvoorwaarden

De commissie stelt vast dat de opleiding de instromende studenten via diverse activiteiten beter probeert te leren kennen, en is positief over de extra begeleiding die de opleiding biedt ter verhoging van de slaagkansen. De begeleiding van de zwakkere instroom naar de opleidingsonderdelen Economie en Cultuur verdienen volgens de commissie wel meer aandacht. De commissie adviseert een betere afstemming in de tijd wat betreft het wegwerken van aansluitingsproblemen van instromende studenten en de start van de betreffende opleidingsonderdelen.

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.9 in het visitatierapport.
De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 2.6. Studieomvang

De opleiding bestaat uit 3 studiejaar van elk 60 studiepunten. In totaal wordt dus een opleidingsprogramma georganiseerd van 180 studiepunten. De opleiding wordt zowel in voltijd als in deeltijd aangeboden.

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.4 in het visitatierapport.
De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 2.7 Afstemming tussen vormgeving en inhoud

In het curriculum is er een evolutie zichtbaar van theorie naar praktijk en van sturend naar zelfwerkzaamheid. Uit het didactische concept van de opleiding valt af te leiden dat de opleiding veel belang hecht aan zelfstandig leren werken, het verwerven van competenties en praktijkgerichtheid. De opleiding streeft een verhouding na van één derde kennisoverdracht ten opzichte van twee derde begeleide kennisverwerving. De opleiding kent een goede mix van werkvormen waarvan al naar gelang het opleidingsonderdeel gebruik wordt gemaakt. De commissie stelt dat de opleiding nog zoekende is naar één algemeen geldend onderwijsconcept dat door alle lectoren wordt gedragen en uitgevoerd. De opleiding is op de goede weg. De commissie vraagt de opleiding wel waakzaam te zijn bij het betrekken van alle lectoren bij de onderwijsvernieuwing.

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.6 in het visitatierapport.
De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 2.8 Beoordeling en toetsing

De opleiding hanteert traditionele toetsingsvormen met permanente evaluatie, werkstukken en stages. De commissie vindt dat er meer systematisch aandacht moet worden besteed aan het competentiegericht toetsen. Daarbij zou de opleiding de doelstellingen meer meetbaar moeten formuleren, in termen van criteria van beheersing van de competenties. De opleiding is er zich van bewust dat het competentiegericht toetsen nog geïmplementeerd moet worden. Het opleidingshoofd vat in dit kader een bijscholing aan.

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.7 in het visitatierapport.
De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Samenvattend oordeel, weging van de facetten en motivering van het samenvattend oordeel over onderwerp 2: programma:

Op basis van de oordelen over de NVAO-facetten 2.1 tot en met 2.8 is de commissie van mening dat er in de opleiding voor dit onderwerp voldoende generieke kwaliteitswaarborgen aanwezig zijn.

Overwegingen NVAO:

De NVAO sluit zich aan bij de motivering van de visitatiecommissie voor de score voldoende voor het onderwerp Programma.

Conclusie NVAO:

De NVAO beoordeelt het onderwerp Programma als **voldoende**

5.3 Inzet personeel

Facet 3.1. Eisen professionele/academische gerichtheid

De opleiding beschikt over een aantal personeelsleden dat een link heeft met de toeristisch recreatieve sector via een bijberoep of een sectorgerelateerde opdracht. Daarnaast is er een groot aantal leden dat enkel tewerkgesteld is geweest in het onderwijs. Deze groep wordt aangespoord om onder andere opleidingen en congressen te volgen en stages te begeleiden, om zo de professionele gerichtheid te vergroten. De onderwijsinbreng vanuit het beroepenveld is goed aangezet met de gastprofessor en de andere initiatieven, maar kan verder worden uitgebreid.

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 3.2 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 3.2. Kwantiteit personeel

De opleiding heeft een student-docentratio van ongeveer 19/1, wat hoger is dan op departementaal niveau. Uit de gesprekken blijkt dat de lectoren hun studenten goed kennen en toegankelijk en hulpvaardig zijn. Niettegenstaande het werk naar behoren gebeurt, merkt de commissie dat er een hoge taakbelasting bestaat. De commissie adviseert meer gastlectoren aan te trekken.

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 3.3 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 3.3. Kwaliteit personeel

Het aanwervingsbeleid is vervat in het 'Reglement houdende selectie van personeel'. Bij de selectie van onderwijzend personeel wordt hoofdzakelijk aandacht besteed aan de didactische competenties. Om de drie jaar vindt er een functioneringsgesprek plaats. De hogeschool en de opleiding voorzien in een aantal interne vormingen, zoals het uitwerken van een competentiegericht curriculum, de BAMA-structuur, het uitvoeren en evalueren van competentiegericht evalueren enzovoort. Uit de lijst van bijscholingen van de personeelsleden blijkt dat de meeste onderwijzende personeelsleden jaarlijks activiteiten bijwonen ter professionalisering. De commissie is van mening dat er een eerste aanzet is naar professionalisering, maar dat het professionaliseringsbeleid meer structureel moet worden uitgewerkt. Een aantal lectoren beschouwt persoonlijke reiservaringen en het bezoeken van tentoonstellingen als professionalisering. De commissie vraagt om met betrekking tot deze lectoren hiermee omzichtig om te springen en de professionalisering ook op andere manieren vorm te geven. De commissie heeft vastgesteld dat de opleiding tracht de internationale contacten uit te bouwen, maar adviseert om hier verder aandacht te besteden. De opleiding creëerde 'ankerlectoren' om de betrokkenheid van de lectoren bij de opleiding te vergroten. De commissie ervaart dit als een goed initiatief.

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 3.1 in het visitatierapport.
De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Samenvattend oordeel, weging van de facetten en motivering van het samenvattend oordeel over onderwerp 3: inzet personeel:

Op basis van de oordelen over de NVAO-facetten 3.1 tot en met 3.3 is de commissie van mening dat er in de opleiding voor dit onderwerp voldoende generieke kwaliteitswaarborgen aanwezig zijn.

Overwegingen NVAO:

De NVAO sluit zich aan bij de motivering van de visitatiecommissie voor de score voldoende voor het onderwerp Inzet personeel.

Conclusie NVAO:

De NVAO beoordeelt het onderwerp Inzet personeel als **voldoende**

5.4 Voorzieningen

Facet 4.1. Materiële voorzieningen

De campus is goed bereikbaar en bestaat uit een ouder gebouw en een nieuwbouw van 2001. De commissie heeft vastgesteld dat de onderwijsruimten aangepast zijn aan de noden van de opleiding. De huidige bibliotheek laat een verouderde indruk na bij de commissie, zowel qua collectie als qua infrastructuur. Ook ontbreken een aantal standaardwerken. De hogeschool is degelijk geïnformatiseerd met e-learning-lokalen, zelfstudieruimtes met aangepaste ITinfrastructuur, intranet en digitale communicatie. De campus beschikt verder over een mediatheek en een cursusdienst. De commissie is van oordeel dat de huisvesting en de materiële voorzieningen voldoende toereikend zijn om het programma te realiseren.

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 4.1 in het visitatierapport.
De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 4.2. Studiebegeleiding

De opleiding voorziet in informatie en informatieverbreiding via diverse activiteiten en media. Studiebegeleiding richt zich vooral tot eerstejaarsstudenten en gebeurt in eerste instantie door het departement via septembercursussen, de introductiedag, mentoraat, algemene studiebegeleiding en vakspecifieke begeleiding. Studieloopbaanbegeleiding vindt plaats gedurende bepaalde periodes of de gehele studieloopbaan en omvat trajectbegeleiding en EVC-coaching. Een trajectbegeleider begeleidt studenten vanaf de studiekeuze tot en met het afstuderen. Buitenlandse studenten worden begeleid door de internationale coördinator. Deze verantwoordelijke verzorgt eveneens de communicatie en informatiestroom met de uitgaande studenten. Globaal is de commissie van mening dat de studiebegeleiding van en de informatievoorziening aan de studenten goed zijn. Ze zijn adequaat met het oog op de studievoortgang en sluiten aan bij de behoeften van de studenten.

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 4.2 in het visitatierapport.
De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Samenvattend oordeel, weging van de facetten en motivering van het samenvattend oordeel over onderwerp 4: voorzieningen:

Op basis van de oordelen over de NVAO-facetten 4.1 tot en met 4.2 is de commissie van mening dat er in de opleiding voor dit onderwerp voldoende generieke kwaliteitswaarborgen aanwezig zijn.

Overwegingen NVAO:

De NVAO sluit zich aan bij de motivering van de visitatiecommissie voor de score voldoende voor het onderwerp Voorzieningen.

Conclusie NVAO:

De NVAO beoordeelt het onderwerp Voorzieningen als **voldoende**

5.5 Interne kwaliteitszorg

Facet 5.1. Evaluatie resultaten

De opleiding hanteert een kwaliteitszorgsysteem dat centraal in de hogeschool is ontwikkeld. In overleg met de hele opleiding werden prioritaire verbeteringspunten gekozen die SMART geformuleerd zijn en zijn opgenomen in een jaarproject en een driejarenplan. De studenten worden op een gestandaardiseerde manier driejaarlijks bevraagd over: de opleidingsonderdelen; de organisatorische onderwijsaspecten; de studietijd; de stage. De alumni worden systematisch bevraagd over hun opleiding, hun huidige werksituatie en de relatie opleiding-werkveld. De commissie beveelt wel aan te proberen de alumni meer systematisch volgen in hun jobontwikkeling, en om na te gaan wat de behoeften van een beginnende beroepsbeoefenaar zijn. De toeristische sector werd bevraagd met betrekking tot het competentieprofiel en via de jaarlijkse mentorenbevraging over de kennis, vaardigheden en attitudes van de stagestudenten. Een item van een bevraging wordt een aandachtsgebied wanneer in een vraag een vooraf vastgestelde grensscore wordt overschreden. Naargelang de bevraging of het onderwerp wordt overleg gepleegd over de resultaten van de bevragingen met de opleidingsraad, de studentencommissie en/of de lectoren. De commissie geeft als aanbeveling de technische aspecten van de dataverzameling meer aandacht te geven om te komen tot een grotere respons en representativiteit. Evaluatie van de individuele lesgevers gebeurt aan de hand van een zelfevaluatie. Rond kernprocessen wordt een onderwijsportfolio opgesteld en wordt aansluiting tussen de persoonlijke visie en die van de opleiding verkregen.

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 5.1 in het visitatierapport.
De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 5.2. Maatregelen tot verbetering

Het draaiboek IKZ voor de opleiding Toerisme en recreatiemanagement is in de ontwerpfase. De opleiding geeft aan dat het bewaken van het proces het moeilijkste onderdeel is van kwaliteitszorg. Uit de gespreken blijkt dat de opleiding problemen in het verleden heeft aangepakt. De opleiding heeft ook een voortgangs- en een afsluitend rapport

met betrekking tot de verbeteringspunten Toerisme en recreatiemanagement opgesteld. De commissie adviseert om de ingeslagen weg van IKZ verder uit te bouwen en te consolideren in de opleiding.

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 5.2 in het visitatierapport. De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 5.3. Betrekken van medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld

Doorheen de opleiding zijn werknemers en studenten betrokken bij de opleiding via verschillende raden. De opleidingsraad is verantwoordelijk voor het opstellen van verbeterplannen en de bespreking van de verschillende bevragingen. De studentenraad spreekt zich geregeld uit over relevante zaken, mede op grond van de resultaten van de bevragingen die naar deze raad worden teruggekoppeld. De commissie stelt vast dat het werkveld wordt geraadpleegd over het competentieprofiel en het opleidingsprogramma via de sectorcommissie. Het werkveld gaf tijdens de gesprekken aan dat de opleiding oor heeft voor hun bedenkingen en wensen. De alumni worden op de hoogte gehouden van de opleiding.

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 5.3 in het visitatierapport. De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Samenvattend oordeel, weging van de facetten en motivering van het samenvattend oordeel over onderwerp 5: interne kwaliteitszorg:

Op basis van de oordelen over de NVAO-facetten 5.1 tot en met 5.5 is de commissie van mening dat er in de opleiding voor dit onderwerp voldoende generieke kwaliteitswaarborgen aanwezig zijn.

Overwegingen NVAO:

De NVAO sluit zich aan bij de motivering van de visitatiecommissie voor de score voldoende voor het onderwerp Interne kwaliteitszorg.

Conclusie NVAO:

De NVAO beoordeelt het onderwerp Interne kwaliteitszorg als **voldoende**

5.6 Resultaten

Facet 6.1. Gerealiseerd niveau

De stage vormt het sluitstuk van de opleiding. Aansluitend bij de stage schrijven de studenten een stageverslag waarin ze het stagebedrijf diepgaand en kritisch moeten beschrijven. Daarnaast geeft de student ook zijn eigen ervaringen weer. De commissie is positief over de stage, maar vindt de stageverslagen van een erg wisselend niveau en kwaliteit. De cases, onder ander ter vervanging van het eindwerk, zijn volgens de commissie globaal gezien voldoende, maar missen soms een duidelijke probleemstelling. De algemene uitwerking van de cases is goed. De commissie vraagt de opleiding om waakzaam te zijn bij het opstellen van cases en de criteria voor het stageverslag, in die zin dat de competenties die studenten zouden moeten verwerven bij het maken van een eindwerk, voldoende vervat zijn in deze het eindwerkstuk vervangende opdrachten. Uit de gesprekken en de enquêtes blijkt dat het overgrote deel van de studenten zich goed

voorbereid voelt op het werkveld. Eveneens blijkt dat bijna alle studenten zes maanden na hun afstuderen een job hebben. De tewerkstelling en de verloning van de meeste studenten situeren zich in het middenkader. Afgestudeerden zien het betrekkelijk lage aantal lesuren talen in het tweede programmaonderdeel als zwakke punten van de opleiding. Het werkveld signaleert dat er aandacht voor taalontwikkeling moet blijven, en er meer aandacht moet komen voor het ontwikkelen van communicatieve en commerciële competenties.

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 6.1 in het visitatierapport. De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 6.2. Onderwijsrendement

De opleiding heeft als doelstelling een slaagpercentage te halen voor de opleiding Toerisme en recreatiemanagement dat op gelijke hoogte ligt als dat van relevante andere opleidingen binnen het departement Handelswetenschappen en bedrijfskunde van Xion Hogeschool Limburg. Sinds 2001 zijn de slaagpercentages in stijgende lijn en in 2005 behaalden deze het niveau van de relevante andere opleidingen. De gemiddelde studieduur van de studenten van de opleiding Toerisme- en recreatiemanagement voor 2004-2005 bedraagt 3 jaar en 2 maanden. Naast de streefcijfers voor onderwijsrendement formuleert de opleiding ook streefcijfers met betrekking tot tewerkstelling (termijn en niveau).

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 6.2 in het visitatierapport. De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Samenvattend oordeel, weging van de facetten en motivering van het samenvattend oordeel over onderwerp 6: resultaten:

Op basis van de oordelen over de NVAO-facetten 6.1 tot en met 6.2 is de commissie van mening dat er in de opleiding voor dit onderwerp voldoende generieke kwaliteitswaarborgen aanwezig zijn.

Overwegingen NVAO:

De NVAO sluit zich aan bij de motivering van de visitatiecommissie voor de score voldoende voor het onderwerp Resultaten.

Conclusie NVAO: De NVAO beoordeelt het onderwerp Resultaten als **voldoende**

6 Oordelen visitatiecommissie

De onderstaande tabel geeft per onderwerp en per facet het oordeel van de visitatiecommissie uit hoofdstuk 5 weer.

Onderwerp	oordeel	facet	oordeel
1 Doelstellingen	V	1.1 niveau en oriëntatie	V
		1.2 domeinspecifiek referentiekader	V
2 Programma	V	2.1 eisen gerichtheid	G
		2.2 relatie doelstellingen - programma	G
		2.3 samenhang programma	V
		2.4 studielast	G
		2.5 toelatingsvoorwaarden	G
		2.6 studieomvang	V
		2.7 afstemming tussen vormgeving en inhoud	V
		2.8 beoordeling en toetsing	V
		2.9 masterproef ⁶	nvt
3 Inzet personeel	V	3.1 eisen gerichtheid	V
		3.2 kwantiteit	V
		3.3 kwaliteit	V
4 Voorzieningen	V	4.1 materiële voorzieningen	V
		4.2 studiebegeleiding	G
5 Interne kwaliteitszorg	V	5.1 evaluatie resultaten	G
		5.2 maatregelen tot verbetering	V
		5.3 betrokkenheid	G
6 Resultaten	V	6.1 gerealiseerd niveau	G
		6.2 onderwijsrendement	G

Eindoordeel van de visitatiecommissie: positief

O: onvoldoende; V: voldoende; G: goed; E: excellent

⁶ Enkel voor masteropleidingen

7 Oordelen NVAO

De onderstaande tabel geeft per onderwerp het oordeel van de NVAO weer.

Onderwerp	oordeel
1 Doelstellingen	V
2 Programma	V
3 Inzet personeel	V
4 Voorzieningen	V
5 Interne kwaliteitszorg	V
6 Resultaten	V

Eindoordeel van de NVAO: **positief**

O: onvoldoende; V: voldoende

8 Opmerkingen en bezwaren van instelling

Conform de bepalingen vermeld in de handleiding accreditatie kan een instelling opmerkingen en bezwaren formuleren op het ontwerp van accreditatierapport.

'De instelling heeft geen opmerkingen en/of bezwaren geformuleerd op het ontwerp van accreditatierapport'.

nederlands-vlaamse accreditatieorganisatie

Het (ontwerp van) accreditatierapport is tot stand gekomen op basis van een externe beoordeling van de opleiding Bachelor in het toerisme en het recreatiemanagement (professioneel gerichte bachelor) van XIOS Hogeschool Limburg uitgevoerd door Vlaamse Hogescholenraad.

Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO)

Parkstraat 28

Postbus 85498 | 2508 CD DEN HAAG

T 31 70 312 23 00

F 31 70 312 23 01

E info@nvaio.net

W www.nvaio.net

Aanvraagnummer #3625

De accreditatie geldt vanaf de aanvang van het academiejaar 2009-2010 tot het einde van academiejaar 2016-2017.